

Liderlik Stilleri Ölçeği

RECOMMENDED CITATION

memjavad (2026). *Liderlik Stilleri Ölçeği*. Turkish Psychological Scales. Retrieved from <https://tr-scales.arabpsychology.com/?p=25356>

Özet

Liderlik Stilleri Ölçeği, Durda?? Akan, ?brahim Y?ld?r?m ve Sava? Yalç?n taraf?ndan 2014 y?l?nda geli?tirilm? olan özgün bir psikometrik araçtır. Bu ölçek, özellikle okul müdürlerinin sergiledi?i farklı liderlik stillerini (Dönü?ümcü, Sürdürümcü ve Serbest B?rak?c?) geçerli ve güvenilir bir şekilde ölçmek amacıyla tasarlanmıştır. Ölçek, 3 alt boyutta toplam 35 maddeden oluşmakta olup, 5'li Likert tipi derecelendirme formatını kullanmaktadır. Ölçeğin geli?tirme aşamasında kapsamlı geçerlik ve güvenilirlik analizleri yapılmış, yüksek düzeyde iç tutarlılık katsayıları elde edilmiştir.

Anahtar Kelimeler

Liderlik Stilleri Ölçeği, Okul Müdürleri, Dönü?ümcü Liderlik, Sürdürümcü Liderlik, Serbest B?rak?c? Liderlik, Psikometrik Geli?tirme, Güvenirlik, Geçerlik

Yazarlar

Durda?? Akan, ?brahim Y?ld?r?m, Sava? Yalç?n

Amaç

Ölçeğin temel amacı, eğitim kurumları bağlamında görev yapan okul müdürlerinin kullandıkları liderlik yaklaşımlarını sistematik olarak belirlemek ve de?erlendirmektir. Bu ölçek, okul yöneticilerinin davranışları üç temel liderlik stili çerçevesinde nicel olarak ölçmeye olanak tanıyarak, eğitim yönetimi alanındaki araştırmalara sağlam bir veri toplama aracı sunmayı hedeflemektedir.

Yapı

Liderlik Stilleri Ölçeği, literatürde yaygın olarak kabul gören liderlik yaklaşımlarını temel alarak üç ana faktörden (alt boyuttan) oluşmaktadır:

Dönü?ümcü Liderlik: Çalışanları ilham vererek motive etmeyi, yüksek etik de?erleri teşvik etmeyi ve organizasyonel hedeflere ulaşmak için vizyon oluşturmayı içeren stil. (20 madde)

Sürdürümcü Liderlik: Belirlenmiş standartlara ve görev tanımına bağlı kalmayı, ödül ve ceza mekanizmalarını kullanmayı ve yalnızca belirlenen hedeflerden sapma olduğunda müdahalede bulunmayı içeren stil. (7 madde)

Serbest B?rak?c? Liderlik: Çalışanlara geniş bir özerklik tanımayı, karar alma süreçlerinden kaçınmayı ve genellikle müdahale etmemeyi tercih eden, pasif bir liderlik yaklaşımı. (8 madde)

Geçerlik

Ölçeğin yapı geçerliliğine ilişkin bulgular, ölçek geliştirme sürecinin önemli bir parçasıdır. Geçerliliğin sağlanması amacıyla hem keşfedici hem de doğrulayıcı yöntemler kullanılmıştır.

Öncelikle veri yapısının faktör analizine uygunluğunu belirlemek için **KMO (Kaiser-Meyer-Olkin)** ve **Barlett Küresellik Testi** uygulanmıştır. Ardından, ölçeğin faktör yapısının ortaya çıkarmak ve teorik modeli doğrulamak amacıyla Açıklayıcı Faktör Analizi (AFA) ve Doğrulayıcı Faktör Analizi (DFA) yöntemlerinden faydalanılmıştır. Bu analizler, ölçeğin teorik olarak öngörülen üç faktörlü yapısının ampirik verilerle uyumlu olduğunu göstermiştir.

Güvenirlik

Liderlik Stilleri Ölçeği'nin güvenilirliği, iç tutarlılık ve zamana karşı kararlılık yöntemleri kullanılarak kapsamlı bir şekilde incelenmiştir. İç tutarlılık katsayıları olarak Cronbach-Alfa ve **Spearman-Brown** katsayıları hesaplanmıştır. Ölçeğin zamana karşı kararlılığını ölçmek amacıyla ise **Test-Tekrar Test** güvenilirlik katsayısı kullanılmıştır.

Elde edilen güvenilirlik katsayıları tüm alt boyutlar için oldukça yüksek bulunmuştur. Özdamar (1997) kriterlerine göre, Cronbach-Alfa değerinin 0,80 ile 1,00 arasında olması, ölçeğin yüksek derecede güvenilir olduğunu işaret etmektedir. Ölçek katsayıları kabul edilen güvenilirlik sınırları içinde yer almaktadır:

Dönüştürücü Liderlik: Cronbach's-Alfa: 0,96; Spearman-Brown Korelasyon Katsayısı: 0,95; Test-Tekrar Test Güvenirlik Katsayısı: 0,92.

Sürdürücü Liderlik: Cronbach's-Alfa: 0,85; Spearman-Brown Korelasyon Katsayısı: 0,81; Test-Tekrar Test Güvenirlik Katsayısı: 0,79.

Serbest Bırakıcı Liderlik: Cronbach's-Alfa: 0,82; Spearman-Brown Korelasyon Katsayısı: 0,77; Test-Tekrar Test Güvenirlik Katsayısı: 0,87.

Faktör Analizi

Liderlik Stilleri Ölçeği'nin faktör yapısının belirlenmesi amacıyla ilk olarak Açıklayıcı Faktör Analizi (AFA) uygulanmıştır. AFA sonuçları, ölçeğin okul müdürleri tarafından algılanan liderlik davranışları için açıklayan üç temel alt boyuta sahip olduğunu göstermiştir. Bu üç alt boyut, teorik çerçeve ile uyumlu olarak Dönüştürücü, Sürdürücü ve Serbest Bırakıcı Liderlik stillerini temsil etmektedir.

Faktör yapısının model uyumunu kesinleştirmek için Doğrulayıcı Faktör Analizi (DFA)

kullanılmaktadır. DFA sonuçları, 35 maddelik ve üç faktörlü yapının model uyum indekslerinin kabul edilebilir düzeyde olduğunu teyit etmiş, böylece ölçeğin yapısal geçerliliği desteklenmiştir.

Araç

Test Türü: Geliştirme (Özgün Ölçek)

Format: 3 alt boyut ve 35 madde

Mevcut Dil: Türkçe

Popülasyon Grubu: Eğitim Yöneticileri (Okul Müdürleri)

Yaş Grubu: Yetişkin

Popülasyon Detayları: Okul müdürlerinin liderlik stillerini değerlendirmeye yöneliktir.

Test Metodolojisi: 5'li Likert Tipi Derecelendirme. (1=tamamen katılmıyorum - 5= tamamen katılıyorum)

Anahtar Kelimeler

Eğitim Yönetimi, Okul Yöneticiliği, Dönüştürücü Liderlik, İyimser Liderlik, Laissez-faire Liderlik, Psikometri, Güvenilirlik Analizi, Faktör Analizi

Yazarlar

Sorumlu Yazar: Durdağ Acan

İletişim E-posta Adresi: durdagiakan@atauni.edu.tr

Yazarların ORCID Tanımlayıcıları: Bilgi mevcut değil.

Kurumsal E-posta Adresleri: Durdağ Acan (Atatürk Üniversitesi); Diğer yazarların kurumsal bilgileri makalede detaylıca belirtilmiştir.

Yazın Adresi: Durdağ Acan (Atatürk Üniversitesi Eğitim Fakültesi)

Çinler, Ücret ve Test Yılı

Test Yılı: 2014

Kullanım Çinleri ve Ücret: Ölçek, akademik araştırmalarda kullanılmak üzere geliştirilmiştir. Ticari olmayan akademik kullanımlar için genellikle yazarlarla iletişime geçilmesi gerekmektedir.

Kaynaklar

Akan, D., Yıldırm, ?. ve Yalçın, S. (2014). Okul müdürleri Liderlik Stilleri Ölçeğinin geliştirilmesi. *Elektronik Sosyal Bilimler Dergisi*, 13(51), 392-415. DOI: <http://dx.doi.org/10.17755/esosder.28743>

Makalenin tam metnine Dergipark üzerinden ulaşılabilir: dergipark.ulakbim.gov.tr

Ölçeğin orijinal PDF dosyası buradan indirilebilir: liderlik-stilleri-olcegi-toad.pdf

Liderlik Stilleri Ölçeği Maddeleri

ÖNEMLİ: Aşağıdaki ölçek maddeleri orijinal dilinde korunmuştur ve hiçbir şekilde değiştirilmemelidir.

Dönüştürücü Liderlik (20 m): Davranışlar ile bize rehberlik eder.

Serbest Bırakıcı Liderlik (8 m): Okul içinde çok fazla görünmez.

Sürdürücü Liderlik (7 m): Sadece işler yolunda gitmediğinde müdahalede bulunur.